

Buitenlands beleid Emmen.

1. Waarom buitenlandse contacten?

Uit het Collegeprogramma 2018-2022 'Samen Investeren':

'Uiterlijk in 2019 ligt er een beleidsnotitie waarin we het buitenlands beleid van de gemeente formuleren.

Onze eerste prioriteit ligt bij onze Duitse burenen. Onderdeel van de beleidsnotitie buitenlands beleid is de te ontwikkelen Duitsland agenda. Hierin geven we onder anderen aan welke focus wij hebben voor onze contacten met Duitsland.

- We richten ons ook op Brussel, via ons NG4 EU-Office ter plaatse.*
- Ons gezamenlijke EU-office in Brussel werkt volgens een meerjarenplan, waarbij wij onze speerpunten jaarlijks herijken. We gaan daarbij onderzoeken hoe we onze ambities kunnen verbinden met de Brusselse lobbyagenda en visa versa.*
- Activiteiten in andere landen ontwikkelen wij vraaggericht, zoals het geval is bij Vietnam (Stenden), China (bedrijfsleven) en Japan (Japanse bedrijven in Emmen).*
- Daarnaast leggen en onderhouden wij internationale contacten voor zover deze nuttig en nodig zijn voor het bereiken van onze specifieke doelen als ondernemende gemeente, zoals voor acquisitie van bedrijven en investeringen, grote evenementen en projecten'.*

In 2011 is door de Raad de Kadernota Internationale Betrekkingen 2011-2015 vastgesteld. Omdat in de laatstgenoemde nota naar voren kwam dat het vooral ging om internationale economische betrekkingen, is dit onderwerp in 2016 verwerkt in de Kadernota Economie 2016 'De Economische Evolutie van Emmen'.

In de Kadernota Economie Gemeente Emmen 2016 'De Economische Evolutie van Emmen' is in paragraaf 3.1. het doel van de internationale economische betrekkingen opgenomen, evenals de effecten waartoe deze betrekkingen moeten leiden.

Doel van de Economische internationale contacten is: 'Het bedrijfsleven en onderwijs ondersteunen bij het versterken van hun internationale positie'.

De versterking van de internationale positie van bedrijven en onderwijs moet leiden tot:

- meer banen door buitenlandse investeringen,
- meer banen door meer export
- meer buitenlandse studenten en (kennis-)uitwisseling
- maximale benutting van mogelijkheden van 'Brussel'
- meer mensen aan het werk in Duitsland.

Persoonlijke internationale lidmaatschappen / activiteiten van collegeleden blijven in de nu voorliggende Beleidsnota Buitenland buiten beschouwing. Zo was de vorige wethouder EZ lid van de VNG-commissie Internationaal en Europa en van daaruit afgevaardigd als plaatsvervangend lid van het Comité van de Regio's (CvR) en van de daaraan verbonden Commissie Coter. Hij was voor het CvR tweemaal rapporteur: voor een EU strategie voor Coördinated Intelligent Transport Systems en daarna voor het EU Cross Border Mechanism. Aan deze activiteiten waren veel activiteiten van de wethouder in het buitenland verbonden. Met zijn vertrek vervalt echter ook zijn lidmaatschap van beide gremia. Het lidmaatschap staat los van de gemeente Emmen, maar is namens de VNG.

2. Verbreding vanuit economische doelen

In de afgelopen jaren is Emmen steeds meer internationaal gaan opereren.

Het vertrekpunt is nog steeds voornamelijk het dienen van economische doelen, maar dat wel in brede zin. Zo was het ondersteunen van het beroepsonderwijs bij hun internationale ambities al een belangrijk thema en ook het verbeteren van de internationale verbindingen per weg en per spoor.

Naast onderwijs en infrastructuur is de afgelopen jaren de energietransitie steeds relevanter geworden als factor voor de economische ontwikkeling.

Bij onze grensoverschrijdende activiteiten binnen de Smart Energy Region Emmen-Haren stuiten wij op barrières in de regelgeving, die alleen met hulp van de EU oplosbaar bleken.

Zowel vanuit de Noordelijke Samenwerking als vanuit onze contacten in Brussel via ons NG4-EU office kwam de waterstofeconomie naar voren als een belangwekkende ontwikkeling. Als innovatieve gemeente willen wij bij dergelijke ontwikkelen 'voor op de golf' zitten. Wij sloten ons daarom, samen met Drenthe, Assen en Groningen, aan op een Europees consortium van grote internationale bedrijven, steden en regio's en de Europese Commissie: de Fuel Cells and Hydrogyn Joint Undertaking. Daarnaast deden wij ons voordeel door internationaal ons licht op te steken waar de waterstofeconomie al verder is gevorderd.

Een andere ontwikkeling die ook vanuit de economische invalshoek in beeld kwam, is de komst van 'smart cities' ofwel de brede toepassing van nieuwe informatietechnologie.

Daarover zijn ook via Brussel en andere internationale contacten ervaringen 'opgehaald'.

Die ervaringen gaan niet alleen over economische kansen, zoals met 'smart manufacturing' en 'smart products', maar er komen vanzelf ook andere toepassingen, zoals in de zorg (domotica) en in de openbare ruimte naar voren. In de beleidsvisie 'Smart City Emmen' zijn deze ervaringen verwerkt.

3. Proactieve buitenlandse contacten

Profileren van het internationale karakter van Emmen ter ondersteuning van verschillende doelen van het gemeentelijk beleid

3.1. Brussel

In februari 2015 kwamen de wethouders Economische Zaken van Assen, Groningen, Emmen en Leeuwarden (NG4) overeen om samen te gaan werken in Brussel.

Ons college besloot daarop om in NG4 verband meer te gaan inzetten op het realiseren van projecten met hulp van de EU en daarbij een dynamische agenda te gaan hanteren.

Daartoe stelden Assen, Groningen, Emmen en Leeuwarden gezamenlijk een projectverwerper aan en twee jaar later een 'tweede man' in Brussel. Beiden wonen en werken in Brussel.

Daarmee beschikt Emmen met de andere NG4 partners over een professioneel EU-office.

Dit werkt volgens een meerjarenplan, dat jaarlijks wordt bijgesteld in bestuurlijk (portefeuillehouders-) overleg met de NG4.

Het EU-office is geen lobbykantoor, zoals het Huis der Nederlandse Provincies, waarin ook SNN lobbyisten werken.

Ons doel is vooral het verwerven en uitwisselen van kennis en medewerking van de Europese Commissie en van internationale partners, ten behoeve van specifieke gemeentelijke doelen binnen het brede economische terrein. Zoals in het vorige hoofdstuk al bleek, zijn daarmee ook andere beleidsterreinen vanuit die economische invalshoek aangehaakt.

De samenwerking in Brussel kan leiden tot het verwerven van financiële middelen van de EU, maar dat is niet persé het doel. In sommige gevallen is een Europese subsidie wel een nuttig middel. Ook als deze naar bedrijven of onderwijsinstellingen gaat. Ook daarmee worden immers onze economische doelen gediend en kunnen wij onze eigen middelen nog efficiënter en effectiever inzetten.

De beide medewerkers in Brussel werken nauw samen met zowel medewerkers van de gemeenten, als met mensen in het bedrijven, instellingen en onderwijs. Daartoe is de EU projectverwerper periodiek een dag in Emmen.

Binnen de gemeente is er een coördinator voor alle contacten over en weer.

Het EU office presenteert zich in Brussel als vertegenwoordiging van de 'Cities Northern Netherlands', maar werkt vanuit de behoeften van elk van de vier gemeenten afzonderlijk. Daaruit wordt vervolgens waar mogelijk ook de gemeenschappelijke noemer gehaald, maar sommige onderwerpen worden specifiek voor één (of 2 of 3) van de vier bewerkt.

Voor Emmen betekent deze werkwijze dat jaarlijks de opdrachten aan het EU office herijkt worden. Dat gebeurt onder regie van de portefeuillehouder EU-zaken.

Sinds de start medio 2015 is veel voortgang geboekt, zoals blijkt uit de jaarlijkse evaluaties onder leiding van de gemeentesecretaris van Leeuwarden.

De gemeentesecretarissen en portefeuillehouders van de NG4 hebben daarom deze aanpak en de bezetting in Brussel structureel gemaakt en in de begroting opgenomen.

In Emmen is in januari de nieuwe Strategienota vastgesteld, die eveneens een dynamisch karakter heeft. De 'Strategische visie per 2017' kent 23 opgaven waarmee de gemeente naar 3 streefbeelden voor Emmen in 2030 wil toewerken. Per opgave is in overleg met het EU-office bekeken of daarvoor inzet in Brussel zinvol is en via welke EU-netwerken. Dit is in bijlage 1 weergegeven. Daaruit kunnen de volgende speerpunten voor Brussel worden afgeleid.

- **Groene energie:**

- o Sereh
- o Groene Waterstofeconomie

- **Logistiek:**

- o smart en green logistics en –mobility
- o smart and green A37-E233 corridor
- o EU status A37-E233

- **Smart green industry**

- o Biobased economy
- o Circulaire economie; groene chemie, recycling (verbreding t.o.v. biobased)
- o HTSM en smart manufacturing / smart city/ -region
- o ICT-opleidingen Stenden en DC

- **Stedelijke ontwikkeling**

- o Smart City Emmen
- o De positie van middelgrote steden zoals Emmen in EU beleid

Lidmaatschappen internationale EU netwerken; Polis, Errin, FCHJU, BIC

Emmen is lid van een aantal EU kennisnetwerken die van belang voor onze doelen in Brussel. Deze netwerken zijn van belang om kennis te verwerven, aansluiting te vinden op Europese projecten en middelen en om gezamenlijk invloed uit te oefenen op de EU.

Polis is een netwerk van steden en regio's in de EU op het gebied van logistiek en mobiliteit. Binnen het Polis netwerk hebben wij samen met andere Europese steden een werkgroep kleine en middelgrote steden opgericht, waarvan het EU-office namens Emmen het voorzitterschap vervult. Doel is om de belangen van steden als Emmen beter te kunnen behartigen in Brussel en de kansen om te kunnen deelnemen aan EU-projecten en daarvoor uit EU fondsen te putten, te vergroten.

Errin is een kennisnetwerk op het gebied van Innovatie en de eerder genoemde Fuel Cells and Hydrogyn Joint Undertaking is een publiek/private samenwerking op het gebied van waterstofeconomie. Het Biobased Industries Consortium (BIC) is een netwerk van bedrijven,

waarvan een aantal Emmense bedrijven lid is geworden binnen ons biobased cluster. Wij hadden met ons EU-office daarbij een faciliterende rol.
Met al deze netwerken is de Europese Commissie nauw verbonden.

De meeste bijeenkomsten die worden georganiseerd door de EU en door de daarmee verbonden netwerkorganisaties zoals Errin en Polis vinden plaats in Brussel.
Een klein deel van de bijeenkomsten wordt echter georganiseerd in de lidstaten.
EU commissies e.d. hebben één maal per jaar een dergelijke z.g. 'buiten vergadering'.
EU gerelateerd netwerkorganisaties, zoals Errin en Polis, rouleren wat vaker met hun bijeenkomsten over de lidstaten. Daarbij moet worden bedacht dat Brussel voor veel lidstaten en leden van de netwerkorganisaties veel moeilijker is te bereiken dan voor ons vanuit Nederland.

3.2. Duitsland agenda

Bij vaststelling van de Kadernota Internationale Betrekkingen in 2011 heeft de raad aangegeven prioriteit te willen geven aan Duitsland. Sindsdien is daar ook nog actiever op ingezet dan voordien. Emmen neemt deel aan verschillende overleggen en organisaties die samenwerking over de grens willen bevorderen. Er zijn contacten over en weer met overheden aan beide zijden van de grens en dit alles levert steeds meer concrete activiteiten op.
Dat levert echter tevens als dilemma op dat steeds de balans moet worden gezocht tussen een veelheid aan overleggen en het ontplooiën van concrete activiteiten, binnen de grenzen van de beschikbare tijd en menskracht, zowel bestuurlijk als ambtelijk.

Eems Dollard Regio EDR

Wij zijn als gemeente lid van EDR, dat als voornaamste taak heeft het informeren van burgers en bedrijven over grensoverschrijdend wonen en werken en het stimuleren van grensoverschrijdende projecten. Een tweede belangrijke activiteit is het beheren van de Interreg gelden. Voor de Nederlands-Duitse grensregio staat in de periode 2014-2020 een bedrag van ca. 440 miljoen euro ter beschikking. De doelstellingen die met deze middelen moeten worden bereikt worden beschreven in het samenwerkingsprogramma "INTERREG Deutschland-Nederland". De belangrijkste doelstellingen van het programma zijn de verhoging van de innovatiekracht van de grensregio en het verminderen van de barrièrewerking van de grens.

Ems-Achse

Dit is een alliantie van bedrijven, gemeenten, onderwijsinstellingen, Kamers van Koophandel en bedrijvenverenigingen in heel Oost-Friesland (districten Wittmund, Aurich, Leer en stad Emden), in het Emsland en de Grafschaft Bentheim. Het doel is de profilering van een gezamenlijke economische regio Ems-Achse en versterking van de economische groei en werkgelegenheid. Dit wordt gedaan door middel van projecten en door bestaande kennis te combineren van alle betrokkenen in het economisch proces.

Wij zijn vanuit ons college enkele malen te gast geweest bij de 'Parlementarische Abend' van de Ems-Achse, de jaarlijkse netwerkbijeenkomst met grote aantallen leden. Bij die gelegenheden werden wij door de voorzitter meermalen hartelijk uitgenodigd om deel te gaan nemen aan dit samenwerkingsverband. Ook deelname aan projecten van de Ems-Achse behoort dan tot de mogelijkheden. Dit overwegen wij als er ook zicht is op actieve participatie van voldoende bedrijven uit Emmen.

Stedenkring Zwolle-Emsland

De Stedenkring Zwolle-Emsland heeft als belangrijkste doelstelling een hoogwaardige wegverbinding tussen Zwolle en Cloppenburg en het op een breed terrein ontwikkelen en stimuleren van economische activiteiten in de regio langs de E233. Emmen is daar (bestuurs-)lid van en sluit met eigen activiteiten nauw aan bij wat de Stedenkring doet en omgekeerd helpt het bureau van de Stedenkring ook met activiteiten zoals het A37 congres in Emmen in 2018.

Biobased/groene chemie

Emmen werkt, samen met ons EU-office, sinds enige tijd actief aan nauwe samenwerkingsverbanden met het cluster Plastics and Chemicals in Brandenburg.

In april 2017 zijn hiertoe de eerste contacten gelegd op het 2de Biobased Economy congres in Potsdam. Voor het Emmer bedrijfsleven relevante partners zijn daarin onder andere gerenommeerde instituten als Fraunhofer-Institut für Angewandte Polymerforschung IAP in Potsdam en de Technische Universiteit Berlijn. Als uitvloeisel werken bedrijven uit Emmen nu samen met deze en andere partners aan het voorbereiden van een gezamenlijk internationaal project op het gebied van biopolymeren. Daarnaast lopen er via NHL/Stenden en annex daarmee via Rijnlandinstituut goede contacten met Osnabrück/Lingen op gebied van Chemie.

Reactiveren Spoorverbinding Rheine

Samen met andere overheden maken wij ons sterk voor het reactiveren van deze spoorverbinding voor personenvervoer.

Slimme en groene corridor A37-E233

Ons doel is om van de A37-E233 de modernste corridor van Europa te maken, in de belangrijkste verbinding tussen Rotterdam en Hamburg (en verder naar Scandinavië). Samen met partners zoals Rijkswaterstaat willen wij de weg geschikt maken voor slim en groen transport en daartoe lokaal opgewekte groene stroom en lokaal geproduceerd waterstofgas in gaan zetten.

Rijnland Instituut

Wij steunen het Rijnland Instituut als samenwerkingsverband tussen NHL Stenden Hogeschool, Alfa-college en Drenthe College. Het Rijnland Instituut informeert over grensoverschrijdend werken, de toegankelijkheid van leren en ondernemen voor ondernemers, werkzoekenden en studenten, draagt het belang van taal en cultuur uit en richt zich op het vergroten van het aantal stages en leerwerkplekken, het aanbieden van vergelijkbare opleidingen of gezamenlijke programma's, de gelijkschakeling van diploma's en wil grensoverschrijdend ondernemerschap vergroten.

Als toekomstig kennisconsulaat focust het Rijnland Instituut zich op technologie, vrijetijdseconomie en taalverwerving en cultuur.

Er wordt gewerkt aan de verbreding van de samenwerking met vooral Duitse partners.

De Hochschule Osnabrück Standort Lingen is een (beoogd) associate partner.

Smart Energy Region Emmen Haren

De gemeente Emmen en haar Duitse buurgemeente Haren, samenwerkend in het grensoverschrijdende project SEREH (Smart Energy Region Emmen-Haren), werken met ruim 1 miljoen Europese subsidie vanuit het Interreg-programma verder aan het met elkaar verbinden van hun elektriciteitsnetten, waardoor het eerste grensoverschrijdende energieregio in Europa ontstaat.

Internationaal Natuurpark Veenland.

Van 2015 tot en met 2019 worden in het Internationale Natuurpark Veenland grensoverschrijdende projecten in het kader van het INTERREG V A - project Grenzeloos veen uitgevoerd. In het Duits-Nederlandse natuurpark wordt in deze periode 6,54 miljoen euro geïnvesteerd.

Toerisme

Marketing Drenthe en het Recreatieschap Drenthe waarin wij participeren, ontplooiën samen verschillende activiteiten gericht op Duitse toeristen, ondermeer door het ondersteunen van ondernemers met handouts over gastvrijheid en taalgebruik voor Duitse toeristen.

Overleggen over grensproblematiek

Over de grensproblematiek wordt al jarenlang op alle niveaus, van de EU en Benelux, tot op het gemeentelijk niveau, veel gesproken. Omdat de grensbarrières vooral verschillen in wetgeving tussen Nederland enerzijds en Nedersachsen en Duitsland anderzijds betreffen, is het doel van al deze overleggen vooral het beïnvloeden van rijksbeleid. Een uitzondering is het Grensteam dat actief en succesvol is in grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling. Hierna passeren deze overleggen de revue.

- **Grensteam Grens Overschrijdende Samenwerking**

Dit grensteam is een samenwerkingsverband van UWV, de gemeente Borger-Odoorn, Coevorden, Emmen, Hardenberg en de Eems Dollard Regio en heeft als doel het koppelen van de Nederlandse werkzoekenden aan banen in Duitsland.

De afgelopen jaren heeft de Arbeidsmarktregio Drenthe bijgedragen aan honderden bemiddelingen die het grensteam heeft gerealiseerd.

- **GROS**

Dit is een overleg tussen de ministeries van Buitenlandse en Binnenlandse Zaken en provincies om de grensbarrières op verschillende beleidsterreinen te verminderen.

Per landsdeel overleggen deze ministeries met provincie.

De Noordelijke provincies willen de gemeenten daar ook bij betrekken, maar daar is nog wel veel te winnen door een meer effectieve organisatie van die samenwerking met de gemeenten. Vooralsnog blijft het bij het telkens op de valreep informeren van de gemeenten over de agenda van de GROS stuurgroep, waarin de gemeenten geen zitting hebben. De gemeenten hebben wel zitting in de werkgroep, die echter geen duidelijke positie heeft.

- **Regiegroep Grens Euregio**

Dit is een overleg van grensgemeenten en provincies in de Euregio (Overijssel, Gelderland plus Coevorden). Dat vooral is gericht op het bundelen en uitwisselen van informatie binnen de Euregio. Emmen is daarvan geen lid, maar van de Eems Dollard Regio EDR, maar neemt wel deel aan de overleggen.

- **VNG overleg grensgemeenten.**

Dit is een overleg onder leiding van de VNG van gemeenten aan de Duitse grens van Oldambt tot Maastricht. Doel is uitwisseling en standpuntbepaling ten behoeven van lobby.

De grensproblematiek staat nu goed op de kaart, zowel in Brussel als in politiek Den Haag, maar het slechten van grensbarrières is een proces van lange adem.

De verschillende overleggen lijken nu vooral als doel te hebben om het onderwerp in Den Haag op de agenda te houden.

Gelet op de veelheid van overleggen gaan wij ons de komende jaren meer focussen op het behalen van concrete resultaten binnen onze regio, zoals via het Grensteam met het UWV. De andere overleggen zullen wij telkens kritisch wegen op resultaatgerichtheid en daarnaar handelen.

3.3. Internationale Acquisitie

Verreweg meeste buitenlandse investeringen in Nederland komen tot stand door overname van of investeringen in bestaande bedrijven door buitenlandse moederbedrijven.

Ruim 40 bedrijven in Emmen hebben een buitenlandse moeder. Daarmee is veel werkgelegenheid gemoeid. Om toekomstige investeringen vanuit de moederbedrijven in hun dochters, of in nieuwe dochters, te stimuleren onderhouden wij soms ook contacten met de hoofdkantoren. Dat doen wij dan altijd in het verlengde van en samen met het lokale management.

Daarnaast spelen wij in op de activiteiten van de NOM en de NFIA in het buitenland.

Zo nemen wij samen deel aan enkele buitenlandse beurzen. Waar mogelijk doen wij dat ook in Dutch Tech Zone verband.

4. Reactieve, vraaggerichte buitenlandse contacten

Dit zijn contacten waarvoor wij niet zelf het initiatief nemen, maar waarbij ons door derden, zoals vanuit het bedrijfsleven en/of vanuit het HBO of MBO onderwijs om medewerking wordt gevraagd. Wij beoordelen dergelijke verzoeken op de bijdrage aan onze (primair economische) doelen.

4.1. Vietnam

De contacten met Vietnam zijn eind 2014/begin 2015 geïnitieerd door de vestigingsmanager van Stenden Emmen.

Zij heeft de wethouder EZ/Internationaal beleid destijds gevraagd om hulp vanuit de gemeente bij het leggen van contacten in Vietnam, met als doel samenwerking met één of meer universiteiten daar.

Dit omdat deze direct onder de Vietnamese overheid vallen en deze in hun communistische systeem ook aan Nederlandse zijde steun van de overheid wil zien.

Op verzoek van de wethouder is er begin 2015 eerst ambtelijk deelgenomen aan een verkennende reis naar Vietnam met Stenden.

Daarna zijn ook de burgemeester en wethouder EZ/Internationaal beleid naar Vietnam geweest en is er ondermeer een ontmoeting geweest met de burgemeester van Ho Chi Minh City (Saigon). Bij twee reizen gingen ook bedrijven en bestuurders uit Emmen en Hoogeveen mee.

Inmiddels is er een levendige samenwerking tussen NHL/Stenden Emmen en de University of Economic Ho Chi Minh City (UEH) met uitwisseling van studenten en docenten en stages over en weer. Daarnaast er samenwerking met universiteiten in Dong Thap en Dalat ontstaan, die nog wat minder ver is ontwikkeld.

Ook zijn er drie symposia in Emmen geweest voor bedrijven met sprekers uit Vietnam over zaken doen in Vietnam.

In december 2018 kreeg de burgemeester een uitnodiging van de president van de UEH om in maart 2019 als key-note speaker aanwezig te zijn bij de installatie van het ITEC-instituut van NHL/Stenden en de UEH in Ho Chi Minh City en bij een symposium voor Vietnamese bedrijven over de kansen in Nederland.

Bij de reis in maart zijn ook bedrijven uit Emmen en uit de regio, het Drenthe College en de Dutch Tech Zone aangehaakt.

4.2. China

Op verzoek van bedrijfsleven is in 2006/2007 gestart met het leggen van contacten in China.

Daarbij sloten wij in 2009 samen met de provincie Drenthe aan bij reeds bestaande contacten van de gemeente Groningen in China.

Op verzoek vanuit China is een zusterstadrelatie aangegaan met Shangluo.

Sinds 2009 zijn er verschillende bezoeken, deels samen met de provincie afgelegd en zijn er allerlei delegaties en bedrijven ontvangen in Emmen.

De ervaringen in China zijn via een aantal symposia overgebracht aan bedrijven in Emmen. Daarna zijn de contacten geleidelijk teruggebracht en hoofdzakelijk nog beperkt tot de zusterstad relatie met Shangluo.

Wel kwamen uit China in 2012 en 2015 plannen voor projecten in de Hoofdstraatlocatie en in het Rundedal bij ons binnen, maar deze bleken na een aantal contacten uiteindelijk aan Chinese zijde niet geconcretiseerd te worden.

In 2018 bezocht de burgemeester, op uitnodiging van zijn ambtgenoot, Shangluo. Dit nadat bestuurders van Shangluo sinds het laatste bezoek uit Emmen in 2012, twee maal in Emmen waren geweest. Naast een ontmoeting met het gemeentebestuur werd een aantal bedrijven bezocht. Een viertal heeft aangegeven interesse te hebben in Emmen, om hier activiteiten te gaan opzetten. Zij willen in 2019 Emmen bezoeken.

De mate waarin wij verdere contacten in China onderhouden laten wij af hangen van wat de contacten met Shangluo verder aan concrete economische kansen bieden. Daarbij is vooral van belang welke activiteiten Shangluo en bedrijven in die stad in onze richting ontplooiën.

4.3. Japan

Op uitnodiging Japanse bedrijven in Emmen bezocht de burgemeester samen met gedeputeerde Henk Brink en de NOM/NFIA, in 2018 de hoofdirecties in Japan van de vier Japanse bedrijven met vestigingen in Emmen. Een dergelijk bezoek legde de wethouder EZ eerder af in 2015. Voor het relatiebeheer met de Japanse bedrijven in Emmen is (vanwege het belang daarvan in de Japanse cultuur) zijn dergelijke bezoeken ongeveer eens per ca. 2-3 jaar, afhankelijk van de ontwikkelingen, belangrijk.

5. Niet economische internationale contacten

In de Duitslandagenda zijn ook enkele niet primair economische onderwerpen genoemd. Hoewel wij verder vrijwel uitsluitend vanuit de (brede) economische invalshoek structureel een proactief buitenlands beleid voeren (gericht op Duitsland, de EU/Brussel en buitenlandse acquisitie) zijn er wel incidenteel buitenlandse activiteiten op andere beleidsterreinen.

Het gaat dan bijvoorbeeld om het binnenhalen van congressen, (sport-)evenementen en om het realiseren van internationale samenwerkingsprojecten. Het SEREH project is daar een voorbeeld van.

Daarnaast kan op meerdere beleidsterreinen soms kennis vergaard worden door deelname aan internationale congressen en symposia.

Een heel andere categorie van buitenlands beleid wordt gevoerd door Raadswerkgroep Internationale Betrekkingen. De activiteiten daarvan betreffen het bevorderen van internationaal bewustzijn van vooral jongeren. Daarnaast neemt de Raadswerkgroep actief deel aan de vriendschappelijke contacten met de nabije Duitse steden, zoals Meppen en Lingen.

Recent kwam echter naar voren tijdens een overleg van de expertgroep van het Rijnlandinstituut dat de relaties met Duitsland vooral succesvol kunnen zijn wanneer deze juist ook onder meer een culturele en vriendschappelijke dimensie kennen. Onze oosterburen zijn gehecht aan een meervoudig gekleurde relatie, die niet vooreerst en vooral gedreven is door economisch nut.

Dat het buitenlands beleid vooral een economisch gericht gezicht heeft is in lijn met het door vorige colleges voorgestane en door de raad bekrachtigde beleid, zoals weergegeven in de Kadernota Internationale betrekkingen van 2011 en in de Kadernota Economie in 2016.

Zoals blijkt uit 3.2. zijn er tussen bedrijven en kennisinstellingen in Emmen en Duitsland wel degelijk samenwerkingen op gang gebracht, zonder dat daar culturele uitwisseling of vriendschappelijke banden met lokale of regionale overheden aan te pas kwamen.

Tevens blijkt echter uit 3.2. dat (economische) samenwerking met onze directe buurgemeenten en buurregio eigenlijk niet optimaal van de grond zijn gekomen.

Hoewel onzerzijds de economische belangen voorop staan, willen wij de contacten in Duitsland verdiepen en verbreden op een meervoudige wijze. Ofwel, er niet vooral of alleen op economisch gerichte wijze naar kijken maar het buitenlands beleid tegelijk onder meer een vriendschappelijk en cultuur gericht gezicht te geven.

Evenals bij ander gemeentelijk beleid, willen wij dat vooral doen samen met de samenleving.

De Raadswerkgroep Internationale Betrekkingen is een belangrijke schakel naar die samenleving. Door deel te nemen aan de uitwisseling met de Duitse buurgemeenten en –buurregio, als ook door het gericht inzetten van het budget, kan de raadswerkgroep bij dit alles een belangrijke rol blijven spelen.